

บทความวิจัย

ศึกษาความสัมพันธ์ของการอ้างอิงหะดีษเมากับการอ่านคุตบะฮ์นิกายในพิธีการแต่งงาน กรณีศึกษา: การปฏิบัติของมัสญิด ในตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต

นัศรุลลอฮ์ หมดะพะงศ์*, อับดุลเลาะ การีนานา**

*นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU) วิทยาเขตปัตตานี

**รองศาสตราจารย์ ดร. (สาขาวิชาอิสลามศึกษา) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU) วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการอ้างอิงหะดีษเมากับการอ่านคุตบะฮ์นิกายในพิธีแต่งงานของมัสญิดในเขตตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการอุปนัยหะดีษ หลักการอุปนัยพิภพ และหลักการตรรกะ ผลการศึกษาพบว่าหะดีษเมาก่อตามหลักการอุปนัยหะดีษถือเป็นหะดีษที่สามารถใช้อ้างอิงเป็นหลักฐานได้ แต่หะดีษประเภทนี้ยังคงมีความสัมพันธ์กับการอ่านคุตบะฮ์นิกายโดยมีปฏิบัติอยู่ในสังคมซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 5 หะดีษ คือ 1) หะดีษที่ระบุการส่งเสริมและดำเนินการแต่งงานกับสตรีเนื่องจากคุณสมบัติบางประการ 2) หะดีษที่ระบุการส่งเสริมให้เลือกเฉพาะผู้มีเชื้อสายที่ดีเป็นคู่ครอง เนื่องจากความดีนั้นถ่ายทอดสู่ทายาทได้ 3) หะดีษที่ระบุข้อห้ามการแต่งงานกับญาติใกล้ชิดเนื่องเด็กที่ถูกกำเนิดมาจะขาดความสมบูรณ์ 4) หะดีษที่ระบุว่าการทำอียาดะฮ์ หรือการละหมาดของบุคคลที่แต่งงานแล้วประเสริฐกว่าการละหมาดของบุคคลที่เป็นโสด และ 5) หะดีษที่ระบุว่าการหย่าร้างเป็นสิ่งพึงทำหั้นและมีผลทำให้บัลลังก์ของอัลลอฮ์ไหวสะท้าน

คำสำคัญ: หะดีษเมากู, การแต่งงาน, คุตบะฮ์นิกาย

Research

A Study of a Relationship between the Reference of al-Hadith al- Maudhu' and Khutbah Nikah Sermon in Marriage : A Case Study of the Practices of Masjids in Maikaw District, Phuket Province

Nasrullah Madtapong, Abdullah Karina***

**Candidate of Doctor, Department of Islamic Studies, College of Islamic Studies, Prince of Songkla University, Pattani Campus.*

***Assoc. Prof. Dr. (Islamic Studies), College of Islamic Studies, Prince of Songkla University, Pattani Campus.*

Abstract

This paper aims to study a relationship between the reference of al-Hadith al-Maudhu' and the kuthbah nikah sermon in Musjids in Maikaw District, Phuket Province. It employs a qualitative methodology, collects data by using questionnaire and interview, and analyzes the data by resorting to the principle of Hadith Science, Islamic Jurisprudence, and Tarjih. The findings show that Hadith Maudhu' has been used in the kuthbah nikah sermon, but, according to the principle of Hadith Science, this kind of Hadith cannot be considered as valid. There are five Hadiths as follows 1) Hadith that encourages and discourage a marriage with a woman because of some qualifications; 2) Hadith that encourages choosing a partner who has a good lineage because a good lineage can be transferred to a child 3) Hadith that prohibits a marriage with a close relative because doing so will make a child having a defect 4) Hadith that mentions that the Ibadah or prayer of a married person is more blessing than a non-married one; and 5) Hadith that mentions that a divorce is an unpleasable act and, as a consequence, it shakes the throne of Allah.

Key Words: al-Hadith al-Maudhu', Marriage , Khubah Nikah

บทนำ

การแต่งงานถือเป็นอภิปะระหนึ่งตามบทบัญญัติอิสลาม ที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักฐานที่ถูกต้องจากอัลกุรอานและสุนนะฮฺ หรือหะดีษที่เศาะหีห์เป็นสำคัญ แต่เนื่องจากในปัจจุบันการแต่งงานของสังคมมุสลิมในหลายท้องที่ โดยเฉพาะในขั้นตอนของการจัดพิธี (หรืออิกัด) ซึ่งผู้ปกครองฝ่ายหญิงจะต้องกล่าวคำเสนอ โดยฝ่ายชายเป็นผู้กล่าวรับ ต่อหน้าพยานทั้งหลาย และตามด้วยพิธีการกล่าวคำสอนหรืออ่านคุฎบะฮฺนิกายโดยอีมาม หรือผู้รู้ เพื่อเป็นข้อแนะนำแก่คู่บ่าวสาว รวมทั้งพี่น้องผู้มาร่วมพิธีทุกคนได้ตระหนักเกี่ยวกับข้อปฏิบัติต่างๆทางศาสนาซึ่งในขั้นตอนนี้เองบ่อยครั้งมักได้ยินผู้ทำหน้าที่อ่านคุฎบะฮฺได้หยิบยก หรืออ้างอิงหะดีษต่างๆซึ่งอยู่ในระดับ “หะดีษเมาฎูอฺ” มาเป็นหลักฐาน ทั้งที่หะดีษประเภทนี้ไม่ถือเป็นหะดีษหรือคำกล่าวที่แท้จริงของท่านนบี ﷺ ซึ่งหากจงใจอ้างความเท็จใดๆขึ้นต่อท่านย่อมถือเป็นความผิดมหันต์ อีกทั้งความเชื่อหรืออภิปะระใดๆก็ตามที่เกิดจากการอ้างอิงหะดีษประเภทย่อมเข้าข่ายบิดเบือนและอูตริกรรม หรือบิดอะฮฺในทางศาสนา จึงจำเป็นหน้าที่สำหรับผู้รู้หรือบุคคลที่ตระหนักในข้อเท็จจริงต้องอธิบายและชี้แนะให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องดังกล่าว ดังคำกล่าวของท่านนบี ﷺ ที่ว่า

((مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ)) ((أخرجه مسلم، 1991: 49)

ความว่า “บุคคลใดพบเห็นสิ่งมีขอบหนึ่งๆ เกิดขึ้น ขอให้เขาเปลี่ยนแปลงมันด้วยมือของเขา หากไม่สามารถก็เปลี่ยนแปลงด้วยวาจา และหากไม่สามารถก็เปลี่ยนแปลงด้วยจิตใจ ซึ่งนั่นถือเป็นศรัทธาที่อ่อนแอที่สุด” (บันทึกโดย Muslim, 1991: 49)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการอ้างอิงหะดีษเมาฎูอฺกับการอ่านคุฎบะฮฺนิกายในพิธีแต่งงานของมัสยิดในเขตตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต

ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความหมาย และข้อตัดสิน (หุก่ม) ทางศาสนาเกี่ยวกับการอ้างอิงหะดีษเมาฎูอฺเป็นหลักฐาน
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ของการอ้างอิงหะดีษเมาฎูอฺกับการอ่านคุฎบะฮฺนิกายในพิธีแต่งงานของมัสยิดในเขตตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากเอกสารโดยใช้แบบบันทึก และแบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 9 คน และจากมัสยิดในเขตตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ตจำนวน 9 มัสยิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการอุปมาอุปไมย หักการอุปมาอุปไมย และหลักการตรรกะ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ของการอ้างอิงหะดีษเมาฎูอฺกับการอ่านคุฎบะฮฺนิกายในพิธีแต่งงาน: กรณีศึกษาพิธีการแต่งงานของมัสยิดในเขตตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต” พบว่าการปฏิบัติของมัสยิดในตำบลไม้ขาวมีการคุฎบะฮฺนิกายในพิธีการแต่งงานโดยอ้างอิงหลักฐานประเภทหะดีษเมาฎูอฺทั้งสิ้นจำนวน 5 หะดีษ ดังนี้

หะดีษที่ 1. หะดีษที่ระบุการส่งเสริมและตำหนิการแต่งงานกับสตรีเนื่องจากคุณสมบัติบางประการ คือ

((مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لَعِزًّا لَمْ يَزِدْهُ اللَّهُ عِزًّا وَجَلَّ إِلَّا ذُلًّا وَمَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لَمَالِهَا لَمْ يَزِدْهُ اللَّهُ إِلَّا فَقْرًا وَمَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لِحُسْنِهَا لَمْ يَزِدْهُ اللَّهُ إِلَّا دَنَاءَةً وَمَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لَمْ يَتَزَوَّجْهَا إِلَّا لِيُغَضِّ بَصَرَهُ أَوْ يُحْصِنَ فَرْجَهُ أَوْ يَصِلَ رَحِمَهُ بَارَكَ اللَّهُ لَهُ فِيهَا وَبَارَكَ لَهَا فِيهِ))

ความหมาย “บุคคลใดแต่งงานกับสตรีหนึ่งอันเนื่องจากเกียรติของนาง อัลลอฮ์จะไม่ทรงเพิ่มสิ่งใดแก่เขานอกจากความต่ำต้อย บุคคลใดแต่งงานกับสตรีหนึ่งอันเนื่องจากทรัพย์สินสมบัติของนาง อัลลอฮ์จะไม่ทรงเพิ่มสิ่งใดแก่เขา นอกจากความยากจน บุคคลใดแต่งงานกับสตรีหนึ่งอันเนื่องจากความสวยงามของนาง อัลลอฮ์จะไม่ทรงเพิ่มสิ่งใดแก่เขา นอกจากความไร้ค่า และบุคคลใดแต่งงานกับสตรีหนึ่งโดยมิได้แต่งงานกับนางเพื่ออื่นใดนอกจากเพื่อลดสายตารักษา(ความบริสุทธิ์)ของอวัยวะเพศ หรือเพื่อเชื่อมสัมพันธ์เครือญาติ อัลลอฮ์ก็จะทรงให้เขามีความจำเริญในการแต่งงานนั้น และทรงให้การแต่งงานนั้นมีความจำเริญในตัวเขาด้วย”

วิเคราะห์หะดีษ:

หะดีษบทนี้ถูกระบุการรายงานมาจากอนัส อิบน์ มาลิก และมีอยู่ในตำราหลายเล่ม เช่น ตำรา “อัลเมาฏอฮะ”¹ ของอิบนุอัลญะซี, ตำรา “อัลมัจญ์รูฮีน”² ของอิบนุฮิบบาน และตำรา “อัลฟะวาอิด”³ ของอัลเซกานีย ในสายรายงาน(สะนั)หะดีษปรากฏชื่อของอับดุลสลาม อิบนุอับดุลกุดดุส ซึ่งเป็นบุคคลอยู่ในระดับ “เฆาะอ็อฟ” (al-Dhahabiy,1963: 4/349) และนักวิชาการบางท่านระบุว่าบุคคลผู้นี้มักเล่าเรื่องราวที่อ้างอิงเป็นหลักฐานมิได้มากมายมาจากอิซาม อิบนุอูรวะฮ์ และอิบนุอ็อบละฮ์ (Ibn Hibban,1975 : 2/135) โดยอิบนุอัลญะซีได้ตัดสินหะดีษนี้ว่าเป็นหะดีษเมาฏอ (Ibn al-Jawziy,1997 : 3/4)

หะดีษข้างต้นนอกจากมีสถานภาพอยู่ในระดับหะดีษเมาฏอแล้วยังมีเนื้อหาที่ขัดแย้งอย่างสิ้นเชิงต่อหลักฐานศาสนา ดังปรากฏในหะดีษเศาะหีห์รายจากอบูฮุร็อยเราะฮ์ เล่าว่า ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า

((تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَظَفَرُ بَذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ.)) (أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ، 1990: 5090)

ความหมาย "สตรีจะถูกแต่งงานเนื่องด้วยสาเหตุสี่ประการ คือ เนื่องจากทรัพย์สินของนาง และจากวงศ์ตระกูลของนาง และจากความสวยงามของนาง หรือจากศาสนาของนาง ดังนั้นจงเลือกแต่งงานกับสตรีที่มีศาสนา แล้วสองมือท่านก็จะมีโชค" (บันทึกโดย al-Bukhārī,1990 : 5090)

หลักฐานนี้แม้จะเน้นหนักให้น่าเชื่อถือถึงประเด็นการมีศาสนาของสตรีเป็นสำคัญ แต่ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติในด้านอื่นๆ เช่นความร่ำรวย ความสวยงามว่าเป็นสิ่งพึงปฏิเสธแต่อย่างใด โดยเฉพาะหากสตรีนางนั้นมีคุณธรรมหรือศาสนาอยู่ด้วยแล้วก็ย่อมเป็นต้นทุนที่ดีต่อการเริ่มต้นครอบครัว และมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเอื้อประโยชน์ต่อการรับใช้ศาสนาและสังคมมุสลิมส่วนรวมได้อีกด้วย ดังแบบอย่างหนึ่งจากการแต่งงานของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กับท่านหญิงเคาะดิญะฮ์ ภรรยาคนแรกที่มีบทบาทสำคัญต่อการเผยแผ่อิสลามในยุคต้น

หะดีษที่ 2. หะดีษที่ส่งเสริมให้เลือกเฉพาะบุคคลผู้มีเชื้อสายที่ดีเป็นคู่ครอง เนื่องจากความดีนั้นถ่ายทอดสู่ทายาททางสายเลือดได้ คือ

((تَخَيَّرُوا لِنُطْفِكُمْ فَإِنَّ الْعَرْقَ دَسَاسٌ))

ความว่า “จงเลือกเพื่อนอย่างดีเพื่อน้ำเชื้อของพวกเขาท่าน เพราะแท้จริงสายเลือดนั้นย่อมสืบสืบถึงกัน”

วิเคราะห์หะดีษ :

หะดีษตามสำนวนตัวบท (มะตัน) นี้แม้เป็นหะดีษหนึ่งที่ถูกอ้างอิงอย่างกว้างขวางในสังคมมุสลิมยุคปัจจุบันทั้งในการคุตบะฮ์ การบรรยาย หนังสือ และสื่อต่างๆ แต่จากการศึกษาค้นคว้าไม่พบแหล่งที่มาที่ชัดเจนจากตำราหลักด้านหะดีษของนักวิชาการสายอะฮ์ลุลสุนนะฮ์นอกจากตำรา "เฆาะบะกอด อัลซาฟียะฮ์ อัลกูบ

¹ เรียบเรียงโดยอิบนุอัลญะซี (ดู- Ibn al-Jawziy,1997: 3/45)

² เรียบเรียงโดยอิบนุฮิบบาน (ดู- Ibn Hibban,1975 : 2/135)

³ เรียบเรียงโดยอัลเซกานีย (ดู- al-Shawkaniiy,1995 : 121)

รอ”⁴ และตำราบางเล่มของสายชีอะฮฺ คือ “อัลมะหัจญะฮฺ อัลบัยฎอฮ์”⁵ ซึ่งระบุว่ารายงานมาจากอลี อิบน์อับดุลลิลิ ดั่งนั้นเนื่องเป็นหะดีษที่ไม่ระบุสายรายงานที่ถูกต้องเหตุนี้ตามหลักวิชาการหะดีษจึงมีอาจนับเป็นหะดีษของท่านนบี ﷺ อย่างแท้จริงได้ เช่นกันในความว่า “จงเลือกเฟ้นอย่างดีเพื่อน้ำเชื้อของพวกท่าน” หมายถึงให้เลือกสตรีผู้มีชาติตระกูลที่ดีมาเป็นภรรยา หรือแม่ของลูก และความว่า “สายเลือดนั้นย่อมสืบสืบถึงกัน” หมายถึงสายเลือดหรือชาติตระกูลนั้นย่อมกำหนดความชั่วดีของลูกหลานในอนาคตได้ เนื้อหาหะดีษดังกล่าว นอกจากขัดแย้งกับหลักความเชื่อของอิสลามที่ต้องแล้ว ยังขัดต่อค่านิยมสากลแห่งความเท่าเทียมของความเป็นคนอีกด้วย เพราะอิสลามเชื่อว่าความดีว่ากันของบุคคลมิได้วัดกันที่ชาติตระกูล แต่อยู่ที่คุณธรรมหรือระดับของความยำเกรงพระเจ้า หมายถึงมีจำเป็นว่าบุคคลนั้นจะเกิดมาในชาติตระกูลใดหากไร้คุณธรรมเสียแล้ว ย่อมเป็นผู้ต่ำต้อย ณ พระองค์ แม้จะมีฐานะสูงศักดิ์ หรือเป็นภรรยา และลูกของผู้เป็นนบีกก็ตาม อัลกุรอานระบุว่า

((وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى..)) (سورة

الأنعام بعض من آية : 164)

ความหมาย “...และไม่มีผู้แบกภาระคนใดจะแบกภาระของผู้อื่นได้..”(ส่วนหนึ่งจากสุเราะฮ์อัลอันอามอายะฮ์ : 164)

และตอนหนึ่งในบทคำโอวาทในหัจญ์ครั้งสุดท้ายของท่านนบี ﷺ ที่ให้ไว้ว่า

((أَلَا يَجْنِي جَانٍ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ ، لَا يَجْنِي

وَالِدٌ عَلَى وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ عَلَى وَالِدِهِ))

(أخرجه ابن ماجه، 1997 : 2669)

ความหมาย “มิใช่หรือ การที่อาชกรคนหนึ่งสร้างบาปเอาไว้ผลของมันหาได้ตกอยู่กับใคร

นอกจากตัวเขาเองเท่านั้น ผู้เป็นพ่อย่อมมิอาจสร้างบาปไว้กับลูกของเขาได้ และผู้เป็นลูกก็มิอาจสร้างมันไว้กับพ่อของตนได้เช่นกัน” (บันทึกโดย Ibn Majah, 1997 : 2669)⁶

หะดีษที่ 3. หะดีษที่ระบุข้อห้ามการแต่งงานกับญาติใกล้ชิดเนื่องเด็กที่ถูกกำเนิดมาจะขาดความสมบูรณ์ คือ ((لَا تَنْكِحُوا الْقَرَابَةَ الْقَرِيبَةَ ، فَإِنَّ الْوَلَدَ يُخْلَقُ ضَاوِيًا))

ความหมาย “ พวกท่านจงอย่าแต่งงานญาติใกล้ชิดกับญาติใกล้ชิด เพราะเด็กจะถูกกำเนิดมาในสภาพอ่อนแอ”

วิเคราะห์หะดีษ :

หะดีษนี้มีระบุในตำรา “ตัลศีคอัลหะบิร”⁷ ของอิบนุหะญูร อัลอัสเกาะลานีย ซึ่งนักวิชาการหลายท่านกล่าวว่า เป็นหะดีษที่ปราศจากแหล่งที่มาที่ชัดเจน (al-Shirbiniy, 2000 : 3/127) สำหรับการตัดสินใจเลือกบุคคลที่จะแต่งงานด้วยนั้นตามหลักการอิสลามย่อมถูกเปิดกว้างให้เป็นไปด้วยความสมัครใจโดยสามารถเลือกใครก็ได้ตามเห็นชอบ ตราบใดที่มีได้อยู่ในประเภทบุคคลที่ต้องห้ามการแต่งงาน (หรือมฺหฺรึม) ส่วนการแต่งงานระหว่างบุคคลในตระกูลหรือเครือญาติใกล้ชิดนั้นไม่ระบุหลักฐานที่ถูกต้องใดๆเจาะจงข้อใช้หรือข้อห้าม หรือระบุข้อดีข้อด้อยใดๆเอาไว้ มีเพียงทัศนะส่วนตัวของนักวิชาการมุสลิมบางท่านให้เหตุผลไว้ว่าการแต่งงานระหว่างญาติใกล้ชิดจะทำให้กำลังทางเพศน้อยลง (ดู-al-Ghazaliy, 1974: 2/41) หรือการแต่งงานกับบุคคลภายนอกเครือญาติมีโอกาสทำให้เกิดสติปัญญาของเด็กที่เกิดมาฉลาดมากกว่า (Ibn Qadamah, 1998 : 7/83) ขณะที่นักวิชาการส่วนใหญ่มีทัศนะว่าหะดีษในเรื่องดังกล่าวไม่มีที่มาและอ้างเป็นหลักฐานมิได้ (ดู- al-Albamiy, 1991: 5365) อีกทั้งขัดแย้งกับสิ่งที่ปรากฏในสุนนะฮ์ที่ประวัติศาสตร์ระบุว่าท่านนบี ﷺ ได้แต่งงานบุตรสาวบางคนให้กับเศาะหาบะฮ์ซึ่งล้วนมีฐานะเป็นเครือญาติกัน เช่น แต่งท่านหญิงซัยนับบ์ให้กับอับดุลอาศ

⁴ เรียงเรียงโดย อัลสุบะกี๊ โดยท่านกล่าวว่า เป็นหะดีษที่ไม่พบสายรายงาน (ดู- al-Subkiy, 1964 : 6/310)

⁵ เรียงเรียงโดยอัลฟัยฏ์ อัลกะษานีย (ดู- al Kashaniy, 1983 : 3/93)

⁶ อัลอัลบานีย์รับรองเป็นหะดีษเศาะหิหฺ (ดู- al-Albaniy, 1997 : 7/334)

⁷ ดู- al-Asqalaniy , 1995:3/146.

อิบนุอัลเราะบิอ์ ผู้มีฐานะเป็นลูกของป้า และแต่งงาน
หญิงฟาฏิมะฮฺให้กับอลี อิบนุอับดุลลอฮ์ ซึ่งมีฐานะเป็นลูก
ของลุง เป็นต้น

หะดีษที่ 4. หะดีษที่ระบุว่าการทำอิบาตะฮฺ
หรือการละหมาดของบุคคลที่แต่งงานแล้วนั้นประเสริฐ
กว่าการละหมาดของบุคคลที่เป็นโสด คือ

((رَكْعَتَانِ مِنَ الْمُتَزَوِّجِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ
رَكْعَةً مِنَ الْأَعْزَبِ))

ความหมาย “การละหมาดจำนวน 2 ร็อกอะฮฺ
ของบุคคลที่แต่งงานแล้ว ย่อมประเสริฐกว่าการ
ละหมาดจำนวน 70 ร็อกอะฮฺของบุคคลที่เป็น
โสด”

วิเคราะห์หะดีษ :

หะดีษนี้ระบุการรายงานจากอนัส บินมาลิกมี
ปรากฏในตำรา “อัลกูอะฟว อัลกะบิร”⁸ โดยในสาย
รายงานปรากฏชื่อของมุฮาญีฮ์ อิบนุอัมร์ซึ่งถูกวิพากษ์ณ์
ว่า หะดีษ ของ เขา อยู่ ใน ระดับ มุน กัร⁹ (al-
Dhahabiy,1963: 3/436) และอัลอัลบานียัดตัดสินหะดีษ
นี้ว่าเป็นหะดีษประเภท “เมาฎูอ์” (al-Albaniy,1988 :
460 หมายเลขหะดีษ 3134)

แน่นอนความสงบของจิตใจและมีสมาธิ คือ
องค์ประกอบสำคัญที่ทำการละหมาदनั้นสมบูรณ์ และ
การแต่งงานก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่อาจช่วยให้เกิดสิ่ง
ดังกล่าวนี้ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า การละหมาด
หรือการทำอิบาตะฮฺของบุคคลที่แต่งงานแล้ว จะ
ประเสริฐหรือได้ผลบุญมากกว่าของบุคคลที่เป็นโสดเสมอ
ไป เพราะหะดีษข้างต้นนั้นนอกจากเป็นหะดีษเมาฎูอ์ซึ่ง
ไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานอ้างอิงได้แล้ว เนื้อหาค่า
สอนดังกล่าวยังนำสู่การเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเนื่องขัดแย้ง
กับหลักการศาสนาและความเป็นจริงในหลายประการ
เช่น หลักการศาสนาสอนว่าคุณค่าของการละหมาด
หรืออิบาตะฮฺต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติที่อิคลาศ
ต่ออัลลอฮ์ และสอดคล้องกับสุนนะฮฺของท่านนบี ﷺ เป็น

สำคัญ และขัดกับความเป็นจริงก็คือ คุณค่าหรือความ
ดีกว่าของบุคคลมิได้วัดกันที่สถานภาพการแต่งงาน แต่
อยู่ที่ระดับความยำเกรง หรือคุณธรรมต่างหาก ดัง
ปรากฏในประวัติศาสตร์ว่าบรรดานบีหลายท่าน เช่นนบี
ยะฮยา นบีอีสา (อะลียอิมัสลาม) หรือบรรดาอุละมาอ์ผู้มี
ชื่อเสียงมากมายต่าง เช่น อัลเฆาะซาลีย์ หรืออิบนุตัยมี
ยะฮียะฮ์ก็เป็นคนโสดเช่นกัน

หะดีษที่ 5. หะดีษที่ระบุว่า การหย่าร้างเป็นสิ่ง
ที่อัลลอฮ์ทรงโกรธกริ้ว และมีผลทำให้บัลลังค์ของ
พระองค์ไหวสะท้าน คือ

((تَزَوُّجًا وَلَا تُطَلِّقُوا فَإِنَّ الطَّلَاقَ يَهْتَزُّ مِنْهُ الْعَرْشُ))

ความหมาย “ท่านทั้งหลายจงแต่งงานเถิด และ
จงอย่าได้หย่าร้าง เพราะการหย่าร้างย่อมมีผล
ทำให้บัลลังค์(ของอัลลอฮ์)ไหวสะท้าน”

วิเคราะห์หะดีษ :

ผลการตัดรึงหะดีษ : หะดีษนี้มีระบุในตำรา
หลายเล่ม เช่น “อัลกามิล ฟิอัลกูอะฟว”¹⁰ ตำรา “ตา
ริค บัฆดาต”¹¹ และตำรา “อัลเมาฎูอ์”¹² ซึ่งมีสาย
รายงาน คือ รายงานจากอัมร์ อิบนุญมัยอ์ รายงาน
จากญะอ์บ์ รายงานจากอัลเฆาะฮาก รายงาน
จากอัลนัซซาล อิบนุสับเราะฮ์ และรายงานมาจากอลี อิ
บนุอับดุลลอฮ์ ซึ่งในสายรายงานนี้ ปรากฏชื่อของอัมร์ อิ
บนุญมัยอ์ ซึ่งบรรดาอุละมาอ์ด้านหะดีษหลายท่านระบุว่า :
เป็นบุคคลที่มีประวัติรายงานหะดีษประเภทมุฆัรและ
เมาฎูอ์เป็นจำนวนมาก (al-Shawkaniy,1995 : 139 ,
al-Albaniy,1991 : 1/278) จากการพิสูจน์ หรือ ตัก
รึงหะดีษพบว่าหะดีษนี้มีระบุในตำรา “อัลฟะวาอิด
อัลมัจญมูอะฮ์”¹³ ของอัลเซกาเนียนีซึ่งระบุว่า เป็นหะดีษ
เมาฎูอ์¹⁴

⁸ al-'Uqailiy,1999 : 4/264.

⁹ หะดีษมุฆัร อยู่ในประเภทหะดีษเฎาะอ์ฟุดดิน เนื่องผู้รายงานมี
คุณสมบัติที่ผิดพลาดมากจนน่าเกลียด (al-Thahhan,1981 : 94-95)

¹⁰ เรียบเรียงโดยอิบนุอดิย (Ibn Adiy,1983 : 5/112)

¹¹ เรียบเรียงโดยอัลเฆาะฎิบ อัลบัฆดาดี (al-Baghdadiy,2001:
12/191)

¹² เรียบเรียงโดยอิบนุอัลญะอ์ซีย (Ibn al-Jawziy,1997 : 2/277)

¹³ เรียบเรียงโดยอัลเซกาเนียนี (ดู- al-Shawkaniy,1995:155)

¹⁴ อัลอัลบานีย์กล่าวว่า หะดีษนี้ได้มีบรรดาเคาะฎิบบ์จำนวนมากได้
นำไปกล่าวอ้างในลักษณะแทบเป็นการต้องห้ามการหย่าร้าง ทั้ง
ที่อัลลอฮ์ทรงอนุญาตไว้ (ดู- al-Albaniy,1991: 731)

ดังนั้นหะดีษบทนั้นนอกจากเป็นหะดีษเมาฎูซึ่งน่าอ้างอิงเป็นหลักฐานมิได้แล้ว ยังมีเนื้อหาที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติศาสนาอีกด้วย เพราะอธิบายราวกับว่าการหย่าร้างนั้นเป็นสิ่งต้องห้ามและเป็นการกระทำที่เข้าข่ายบาปใหญ่ อันมีผลความผิดมหันต์รุนแรง เพราะจริงแล้วอิสลามมิได้อนุญาตหรือส่งเสริมให้เกิดการหย่าร้างกันอย่างเสรีเสียทีเดียว เพียงแต่เป็นการอนุโลมในกรณีจำเป็น และถือว่าการหย่าร้างนั้นเป็นช่องทางหนึ่งของการแก้ปัญหาเท่านั้น ดังทัศนะของนักวิชาการมุสลิมบางท่านกล่าวว่า “หลักการเดิมของการหย่าร้างนั้น เป็นสิ่งมักโรห์ (คือมิชอบให้กระทำ) แต่อนุโลมให้ตามขนาดของความจำเป็นเท่านั้น” (Ibn Taymiyah, 1995 : 33/81)

อภิปรายผลการวิจัย

การอ้างอิงหะดีษเมาฎูกับการอ่านคุตบะฮฺนิกายในพิธีการแต่งงานของมัสยิดในตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต มีความสัมพันธ์ต่อกันเนื่องเป็นการปฏิบัติโดยจารีตของสังคม และเป็นคำสอนที่มีผลทำให้เกิดสิ่งที่ยึดแย้งกับหลักการอิสลามที่ถูกต้องในหลายประการ กล่าวคือการอ้างอิงหะดีษเมาฎูนอกจากจะถือเป็นความผิดบาปในฐานะจงใจกล่าวความเท็จต่อท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ สอดคล้องกับข้อห้ามจากหะดีษซึ่งความว่า “ผู้ใดกล่าวเท็จต่อฉันโดยเจตนา ดังนั้นเขาจงเตรียมที่นั่งของเขาจากไฟนรก” (บันทึกโดย al-Bukhārī, 1990 : 1229) และหลักการอุมมุลหะดีษที่ไม่อนุญาตให้นำไปอ้างอิงหรือปฏิบัติตามในทางศาสนา (al-Nawawī, 1929 : 1/71) อีกด้วย สำหรับหะดีษเมาฎูซึ่งมีความสัมพันธ์กับการอ่านคุตบะฮฺนิกายในพิธีการแต่งงานของสังคม มีจำนวน 5 หะดีษ ดังนี้ 1).หะดีษที่ตำหนิการแต่งงานกับสตรีเนื่องความมีชื่อเสียง ความร่ำรวย หรือความสวยงามเป็นจุดประสงค์หลักเพราะจะถูกสาปแช่งและได้รับความตกต่ำในชีวิต นอกจากเป็นหะดีษเมาฎู และมีเนื้อหาที่ขัดแย้งต่อคำสอนของศาสนาที่ส่งเสริมให้เลือกสตรีที่มีศาสนาเป็นสำคัญ และอนุญาตในคุณสมบัติอื่นๆ เช่น ความร่ำรวย ความสวยงาม และมีตระกูลดีอีกด้วย ดังปรากฏในหะดีษเศาะหิห์ (ดู-บันทึกโดย al-Bukhārī, 1990 : 5090) 2).หะดีษที่ส่งเสริมให้เลือกเฉพาะผู้มีเชื้อสายที่ดีเป็นคู่ครอง เนื่องเชื้อสายที่ดีนั้น

ถ่ายทอดสู่ทายาทได้ เป็นหะดีษเมาฎูที่ได้มาจากตำราของกลุ่มชีอะฮฺ ซึ่งไม่เป็นที่รับรองจากอุละมาอะฮ์สุสุนนะฮ์ อีกทั้งมีเนื้อหาขัดต่อหลักความเชื่อของอิสลามที่ถูกต้อง ดังระบุในอัลกุรอานว่าความดีร่วมกันของบุคคลอยู่ที่คุณธรรมหรือระดับของความยำเกรงพระเจ้า (ดู-อัลกุรอานสุเราะฮ์อัลหุญรอต : 13) และค่านิยมสากลที่ถือว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีค่าและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน 3). หะดีษที่ระบุว่าการแต่งงานกับญาติใกล้ชิดมีผลทำให้เด็กที่ถูกกำเนิดมาขาดความสมบูรณ์ เป็นหะดีษเมาฎูที่ไม่มีที่มาและอ้างอิงเป็นหลักฐานมิได้ (ดู- al-Albamiy, 1991: 5365) อีกทั้งขัดแย้งกับสิ่งที่ปรากฏในสุนนะฮ์ของท่านนบี ﷺ ที่ได้แต่งงานบุตรสาวบางคนให้กับเศาะหาบะฮ์ซึ่งล้วนมีฐานะเป็นเครือญาติใกล้ชิดกัน 4).หะดีษที่สอนว่าการปฏิบัติอิบาดะฮ์ของบุคคลที่แต่งงานแล้วประเสริฐกว่าการปฏิบัติของบุคคลที่เป็นโสด เป็นหะดีษเมาฎูที่มีเนื้อหาที่คลาดเคลื่อนและขัดแย้งกับหลักการศาสนาที่สอนว่าคุณค่าของอิบาดะฮ์ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติที่อิคลาสต่ออัลลอฮ์ และสอดคล้องกับสุนนะฮ์ของท่านนบี ﷺ เป็นสำคัญมิได้วัดกันที่สถานภาพการแต่งงาน อีกทั้งบรรดานบี และบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์อิสลามหลายคนก็เป็นคนโสดเช่นกัน และ5).หะดีษที่สอนว่าการหย่าร้างเป็นความผิดมหันต์ถึงกับมีผลทำให้บัลลังค์ของอัลลอฮ์ไหวสะท้าน เป็นหะดีษเมาฎูที่อธิบายการหย่าร้างในลักษณะที่บิดเบือน ทั้งที่ความจริงแล้วการหย่าร้างคือสิ่งที่อิสลามอนุญาตไว้เพื่อเป็นช่องทางออกของปัญหาครอบครัวที่ยากต่อการปรองดอง และอนุโลมให้ในกรณีอันจำเป็นเท่านั้น (ดู-Ibn Taymiyah, 1995 : 33/81) ซึ่งหะดีษทั้งหมดล้วนเข้าข่ายคำสอนที่เป็นสาเหตุของความเชื่อเบี่ยงเบน และการปฏิบัติที่เป็นอุตริกรรม (บิดอะฮ์) ซึ่งปราศจากหลักฐานที่ถูกต้องใดๆรับรอง และมีผลเสียหายร้ายแรงในทางศาสนา สอดคล้องกับข้อห้ามจากหะดีษซึ่งความว่า “ผู้ใดปฏิบัติงานหนึ่งงานใดที่ไม่มีอยู่ในกิจการ(บทบัญญัติ)ของเรา ดังนั้นมันย่อมไม่ถูกตอบรับ” (บันทึกโดย Muslim, 1991 : 1718)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ของการอ้างอิงหะดีษเมาฎูกับการอ่านคุตบะฮฺนิกายในพิธี

การแต่งงาน : กรณีศึกษาการปฏิบัติของมัสนุดในเขต
ตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต” มีข้อเสนอแนะดังนี้
สมควรมีการศึกษาวิเคราะห์การอ้างอิงหะดีษเมาฎูฮะที่มี
ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติอบาดะฮะของสังคมมุสลิมใน
ด้านต่างๆ เช่น การละหมาด การถือศีลอด การทำหัจญ์
หรือการจัดการศพ เป็นต้น
สมควรมีการศึกษาการอ้างอิงหะดีษเมาฎูฮะที่มี
ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติอบาดะฮะของสังคมมุสลิมใน
พื้นที่จังหวัดอื่นๆของประเทศไทยด้วย.

เอกสารอ้างอิง

พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ,นักเรียนเก่าอาหรับ, สมาคม.
1419. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปล
เป็นภาษาไทย. มะดีนะฮฺ : ศูนย์กษัตริย์พะฮัด
เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
al-Albānī, Muhammad Nāṣiruddīn.1988 . **Dhaif
al-Jamia al-Saghir wa Siyadahtuhu.**
Beirut : al-Maktab al-Islamiy.
al-Albānī, Muhammad Nāṣiruddīn. 1991.**Salsilah al-
Ahadith al-Dhaifah wa al-Al-
Maudhu'ah.**Riyadh : Maktabah al-Ma'rifah.
al-Albānī, Muhammad Nāṣiruddīn.1997 .**Sahih wa
Dhaif Ibn Majah.**Riyadh : Maktabah al-Maarif.
al-'Asqalaniy,Ibn Hajar.1995.**Talkhish al-
Habir.**al-Qahrah : Muassasah Qurthabah.
al-Baghdadiy,al-Khatib al-Baghdadiy. 2001. **Tarikh
Baghdad.** Beirut:Dar al-Gharb al-Islamiy.
al-Bukhārī. Muhammad bin Ismā'il. 1990. **Sahīh Al-
Bukhārī.** Dimashq: Maktabah Dar al-Bayān.
al-Dhahabiy, Shams al-Din Muhammad bin
Ahmad.1963. **Mizan al-I'tidal fi Naqd
al-Rijal.** Beirut : Dar al-Ma'rifah.
al-Ghazaliy,Abū Hamid Muhammad bin
Muhammad. 2004. **Ihya Ulum al-Din.**
Beirut : Dar al-Ma'rifah.
Ibn Hibban,Muhammad Bin Hibban al-
Bastiy.1975. **Kitab al-Majruhin min al-
Muhaddithin .** Aleppo: Dar al-Wa'ay.

Ibn al-Jawziy, Abū al-Faraj.1997.**al-Mawduhat
min al-Ahadith al-Marfuat.**Riyadh :
Maktabah Adhwa al-Salaf.
al Kashaniy, Muhsin al-Faidh 1983. **Al-Mahajjah
al-Baidha' fi Tahzib al-Ahya'.** Beirut :
Muassasah al-Alamiy.
Mahmud al-Thahhan,1981.Taysir Musthalah al-
Hadith. Dar al-Quran al-Karim : Beirut.
Ibn Majah, Muhammad bin Yazid al-Qazwiniy. 1997.
Sunan Ibn Majah. Bairut : Dar al-Jil.
Muslim, Abū al-Husein Muslim bin al-Hajjaj al-
Qusairiy. 1991.**al- Shahih.** Al-Qahirah :
Dar al-Hadith.
al-Nawawiy, al-Nawawiy,Abū Zakaria Yahya Ibn Sharaf.
1929. **Shar Muslim li al-Nawawiy.** al-Qahirah
: al-Azhariyah al-Misriyah.
Ibn Qadamah, Muwaffaq al-Dīn Abū
Muhammad Abdullāh bin Ahmad .1998.
al-Mughniy.Riyadh : Dar Alam al-Kutub.
al-Shawkaniy,Muhammad bin 'Ali.1995. **al-Fawa'id al-
Majmu'ah fi al-Ahadith al-
Maudhu'ah.**Beitut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah.
al-Shirbiniy,Muhammad bin Muhammad.
2000.**Mughni al-muhtaj ila ma'rifat al-
ma'ani alfaz sharh al-Minhaj.**Beirut :
Dar al-Kutub al-Ilmiyah.
al-Subkiy,Taj al-Din 'Abd Al-Wahhab al-
Subkiy.1964.**Thabaqat al-Shafi'iyah al-Kubra.**
Beirut : Dar Ihya al-Kutub al-Arabiyyah.
Ibn Taymiyah, Ahmad ibn 'Abd al-Hallim.1995.
Majmua al-Fatawa. Al-Madinah al-
Munawarah: Majma' al-Malik Fahd li-
Tiba'at al-Mushaf al-Sharif.
al-'Uqailiy,Abū Ja'far.1999. **al-Dhuafa' al-
Kabir.**Riyadh : Dar al-Shumai'iy.